

آیین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان شرقی

ماده 1: کلیه کارگاه های موجود و کارگاه هایی که در آتیه تاسیس میشوند باید مقررات عمومی مربوط به حفاظت و بهداشت کار را که در این آیین نامه مقرر می شود طبق ماده 48 قانون کار رعایت نماید.

فصل اول- ساختمان

ماده 2: ساختمان کارگاه و کارخانه ها باید با وضع آب و هوای محل متناسب باشد.
ماده 3: برای هر کارگر در کارگاه حداقل باید 12 متر مکعب فضا منظور گردد و فضای اشغال شده به وسیله ماشین آلات یا ابزار و اثاثیه مربوط به کار همچنین فضای بالاتر از ارتفاع سه متر جزء فضای مزبور محسوب نمی شود.

ماده 4: سقف و بدنه و کف عمارات کارگاه باید با مصالحی ساخته و اندود شود که از نفوذ رطوبت به داخل کارگاه جلوگیری نماید و حتی الامکان مانع نفوذ گرما و یا سرمای خارج گردد.

ماده 5: کف عمارات کارگاه باید هموار و بدون حفره بوده و به نحوی مناسب مفروش شود که قابل شستشو باشد و تولید گرد و غبار نکند و موجب لغزیدن کارگران نگردد.
در مواردی که نوع کار اقتضای ریخته شدن آب را به کف کارگاه داشته باشد باید کف کارگاه دارای شیب متناسب و مجرای مخصوص برای خروج آب و جلوگیری از جمع شدن آب در کف کارگاه باشد.

ماده 6: در محل هایی که مواد شیمیایی و سمی بکار می برند باید بدنه دیوار کارگاه تا یک متر و شصت سانتیمتر ارتفاع از کف زمین قابل شستشو باشد.
ماده 7: در صورتی که در ساختمان کارگاه دهانه ها یا سوراخ هایی موجود باشد احتمال سقوط اشخاص برود باید به وسیله نصب پوشش های فلزی محکم و نرده هایی که حداقل ارتفاع آن 60 سانتی متر باشد موجبات جلوگیری از سقوط اشخاص و رفع خطر بعمل آید.

ماده 8: عرض پلکان عمومی کارگاه باید حداقل 120 سانتیمتر و پاگردهای آن متناسب با عرض مزبور باشد. در مورد پلکان هایی که بیش از چهار پله دارد در طرف باز پلکان باید نرده محکم نصب شود و در مسیر پلکان نباید هیچگونه مانعی وجود داشته باشد.

ماده 9: عمارات کارگاه باید به تناسب وسعت محل کار به اندازه کافی در و پنجره برای ورود نور و هوا داشته باشد.
ماده 10: کارگاه هایی که وسایل کار و نوع محصول آن طوری است که بیشتر در معرض حریق واقع می شود حتی الامکان باید با مصالح نسوز ساخته شوند.

ماده 11: در هر کارگاه بایستی روشنایی کافی (طبیعی یا مصنوعی) متناسب با نوع کار و محل تأمین شود. در صورتی که برای روشنایی از نور مصنوعی قوی استفاده شود باید برای ممانعت از ناراحتی چشم حبابهای مخصوصی نصب گردد.

ماده 12: کلیه پنجره های بدنه و سقف که جهت روشنایی اطلاق ها تعبیه شده و کلیه چراغها و حبابها باید نظیف نگاه داشته شود.
ماده 13: محل کار در هر کارگاه باید بطوری تهویه شود که کارگران همیشه هوای سالم تنفس نمایند. در مورد محل های کار پوشیده مقدار حداقل هوای لازم برای هر کارگر بر

حسب نوع کار در هر ساعت 30 لی 50 متر مکعب می باشد.
ماده 14: در کارگاه هایی که دود و یا گاز و یا گرد و غبار و یا بخارهای مضر ایجاد می شود باید مواد مزبور با وسایل فنی مؤثر طوری از محل تولید به خارج کارگاه هدایت شود که مزاحمت و خطری برای کارگران ایجاد ننماید.

ماده 15: در کارگاه هایی که تهویه طبیعی کافی نباشد باید از وسایل تهویه مصنوعی استفاده شود.
ماده 16: هر کارگاه باید دارای وسائلی باشد که در زمستان و تابستان درجه حرارت داخلی آن به وضع قابل تحمیلی نگاهداری شود.

ماده 17: در هر سالن کار به تناسب تعداد کارگران باید درهای یک طرفه ای که به خارج باز شوند بنام درهای نجات وجود داشته باشد و درهای مزبور به راهروها و یا معابر خروجی ساختمان منتهی شوند.

ماده 18: درهای خروجی نجات هیچ وقت نباید قفل باشد و باید به وسیله علائم و یا چراغهای مخصوصی از داخل مشخص باشد.
ماده 19: کلیه پلکان ها و پاگردها در ساختمان های بلندتر از دو طبقه (طبقه اول 5 متر و سایر طبقات هر کدام 4 متر محاسبه می شود) باید با مصالح ساختمانی نسوز ساخته شوند.

ماده 20: درهایی که به طرف پلکان باز می شود باید لاقط فاصله ای به اندازه عرض در تا نخستین پله برای توقف داشته باشد.
ماده 21: در کارگاه هایی که بیشتر احتمال بروز حریق می رود باید وسایل مخصوص اعلام خطر (آژیر) بکار رود به طوری که در تمام محوطه کار اعلام خطر شنیده شود.

ماده 22: کارفرما موظف است مواد محترقه مورد نیاز کارخانه را در تانک ها و مخازنی که مقاوم در مقابل آتش باشند نگهداری نماید و این مخازن و تانک ها باید از محل کار مجزا و فاصله کافی داشته باشند.

ماده 23: در نقاطی که مواد منفجره و یا مواد سریع الاحتراق یا سریع الاشتعال وجود دارد استعمال دخانیات و روشن کردن و حمل کبریت- فندک و امثال آنها باید ممنوع گردد.
ماده 24: در موارد زیر تعبیه و نصب برق گیر الزامی است:

الف- ساختمان هایی که در آن مواد قابل احتراق و یا انفجار تولید و یا ذخیره و انبار می شود.
ب- تانک ها و مخازنی که بنزین و نفت و روغن و یا مواد قابل اشتعال دیگر در آنها نگهداری می شود.
ج- کوره های مرتفع و دودکش های بلند.

ماده 25: کلیه قسمت های انتقال دهنده نیرو (ترانسمیسیون) از قبیل تسمه، فلکه، زنجیر و چرخ دنده و امثال آن و همچنین قسمت هایی از ماشین ها که امکان ایجاد سانحه برای کارگر داشته باشد باید دارای پوشش و یا حفاظ با استقامت کافی باشد.

ماده 26: قبل از شروع به تعمیر و نظافت و روغنکاری ماشین ها باید به طور اطمینان بخشی آنها را متوقف ساخت.
تصريح: هنگام راه انداختن ماشین ها به منظور آزمایش یا پس از تعمیر لازمست این کار با ابزار مطمئن به وسیله متخصصین فنی تحت نظر مدیر فنی و یا نماینده فنی ذي صلاحیت او انجام گیرد.

ماده 28: وسایل و ادوات الکتریکی باید دارای حفاظ بوده و طوری ساخته و نصب و بکار برده شود که خطر برق زدگی و آتش سوزی وجود نداشته باشد.
ماده 29: نصب و امتحان و یا تنظیم وسایل و ادوات الکتریکی باید فقط توسط اشخاصی که صلاحیت فنی آنها محرز باشد انجام گیرد و متخصصین قبل از شروع بکار آنها مورد آزمایش قرار دهد.

ماده 30: برای جلوگیری از ازدیاد سیم های متحرک و آزاد لازمست به مقدار کافی پریز در محل های مناسب نصب گردد تا به سهولت بتوان از آنها استفاده نمود.
ماده 31: پوشش ها و زره کابل های برق و لوله ها و بست ها و متعلقات و همچنین حفاظ ها و سایر قسمت های فلزی وسایل برق که مستقیماً تحت فشار برق نیستند برای جلوگیری از بروز خطرات احتمالی باید اتصال زمین مؤثری داشته باشند.

ماده 32: سیم های اتصال زمین باید دارای ضخامت کافی و در نتیجه مقاومت کم باشند تا بتوانند با حداکثر جریان احتمالی که در اثر از بین رفتن و یا خراب شدن عایق بوجود آید استقامت داشته باشند. ضمناً باید در مدار جریان وسایل پیش بینی شود که در صورت پیدا شدن نقصی که موجب اتصال جریان برق به زمین گردد تمام مدار یا قسمت

معیوب آنرا قطع کند.

ماده 33: در نقاطی که احتمال صدمه به سیم های اتصال زمین می رود بایستی به وسیله مکانیکی آنها را محافظت نمود.

ماده 34: در مورد دستگاه های الکتریکی متحرک که دارای قسمت های فلزی بدون عایق باشند اعم از اینکه با جریان متناوب کار کنند یا دائم باید احتیاطات زیر بعمل آید:

الف- بدنه های فلزی بدون عایق و وسایل مزبور بایستی بطور اطمینان بخشی اتصال زمین داشته باشند مگر اینکه جریان دائم با فشار کمتر از 250 ولت باشد.

ب- بکار بردن دستگاه های الکتریکی متحرک با ولتاژ بیش از 250 ولت ممنوع است.

ج- در مواردی که بکار بردن سیم اتصال زمین مؤثر مقدور نباشد باید جریانی با ولتاژ کمتر بکار برده شود.

د- در محیط های آماده به اشتغال و همچنین در مجاورت مواد قابل اشتعال باید فقط از وسایل مخصوص الکتریکی متحرکی استفاده شود که از لحاظ عدم ایجاد اشتغال اطمینان

بخش باشد.

ماده 35: در مدت تعمیر شبکه برق باید آنرا به وسیله کلید از منبع جریان قطع و به زمین متصل نمود و در صورت لزوم بین سیم های شبکه نیز اتصال مستقیم برقرار کرد.

ماده 36: در محیطی که خطوط تحت فشار برق وجود دارد تعمیر یا نصب ماشین آلات و دستگاه ها یا سیم کشی یا هر عمل دیگر که ممکن است ایجاد برق زدگی نماید اکیدا"

ممنوع و فقط پس از قطع جریان برق انجام آن مجاز خواهد بود.

ماده 37: سیم ها و کابل های برق باید دارای روپوش عایق مناسب با فشار الکتریسیته و سایر شرایط موجود (رطوبت و گرما- ضربه و ساییدگی و غیره) بوده و روی اصول فنی

نصب و حتی الامکان در لوله و یا کانال قرار گرفته باشند.

ماده 38: سیم های پل گردان- جرثقیل و سایر سیم هایی را که نمی توان عایق نمود باید طوری در حفاظ قرار داد که از اتصال احتمالی جلوگیری شود.

ماده 39: در کارگاه هایی که مواد منفجره و یا گازهای قابل احتراق و مواد قابل اشتعال تولید می شود بایستی اتصال های برقی به نحوی باشد که ایجاد جرقه نمایند و از

موتورهایی که طبق اصول فنی برای این قبیل کارها ساخته شده استفاده شود.

ماده 40: کلیه ماشین آلات و دستگاه هایی که احتمال تولید الکتریسیته ساکن دارد باید اتصال زمین مؤثر داشته باشند تا از تراکم بارهای الکتریسیته ساکن روی آنها جلوگیری

شود.

ماده 41: در محیطی که مواد قابل اشتعال و یا قابل انفجار (گازها- گرد و غبار و بخارات قابل انفجار و مایعات قابل اشتعال و غیره) وجود دارد علاوه بر اتصال زمین باید به وسایل

مطمئن دیگری نیز از تراکم بارهای الکتریسیته ساکن جلوگیری نمود.

ماده 42: در کلیه کارگاه ها کارفرما مکلف است آب آشامیدنی گوارا و سالم به مقدار کافی در مخازن سربسته و محفوظ که طبق اصول بهداشت ساخت و نگهداری شود در دسترس

کارگران بگذارد.

ماده 43: به کارگرانی که در گرمای زیاد برای مدت مدیدی کار می کنند باید قرص های نمک طعام داده شود.

ماده 44: استفاده از لیوان عمومی برای آشامیدن آب ممنوع است.

ماده 45: محل های کار و سالن های کار- راهروها- انبارها و سایر قسمت های دیگر کارگاه باید طبق اصول بهداشت نگهداری شود.

ماده 46: دیوارها- سقف- پنجره ها و درها و شیشه ها باید پاکیزه بوده و بی عیب نگاهداشته شوند کف سالن ها باید پاکیزه بوده و در حدود امکان تر و لغزنده نباشد.

ماده 47: جارو و نظافت کردن تا جایی که امکان دارد باید در فواصل نوبت های کار انجام شده و به ترتیبی صورت گیرد که از انتشار گرد و غبار جلوگیری شود.

ماده 48: انداختن آب دهان و بینی روی زمین و دیوار و راه پله ممنوع است و در هر محل کار باید به تعداد کافی ظروف مخصوصی برای ریختن زباله و ظروف دیگری برای

انداختن اخلاط موجود باشد. این ظروف باید قابل پاک کردن بوده و در شرایط مناسب بهداشتی نگهداری و گندزدایی شوند.

ماده 49: فاضلاب و سایر فضولات کارخانجات باید به وسیله مجاری فاضلاب به چاه ها و یا حوضچه های تصفیه ریخته شود و این مجاری باید با مصالح غیر قابل نفوذ ساخته

شده و قطر داخلی و شیب آنها طوری باشد که به سهولت فاضلاب را به چاه ها و یا حوضچه های تصفیه هدایت نمود. در محل هایی که شیب کافی وجود ندارد به وسایل

مکانیکی بایستی این منظور تأمین گردد.

ماده 50: در کارگاه هایی که فضولات حاصله ممکن است موجب مسمومیت یا بیماری گردد باید فضولات مزبور با عملیات فیزیکی یا شیمیایی در حوضچه های مخصوص تصفیه

گردد در هر حال در دفع فضولات باید از نظر حفظ سلامت و بهداشت و جلوگیری از خطرات ممکنه دقت و پیش بینی های لازم بعمل آید.

ماده 51: مواد اولیه و محصول کارگاه باید طوری در داخل انبارها و یا کارگاه گذارده شود که عبور و مرور کارگران و در صورت اقتضا وسایل نقلیه به راحتی ممکن باشد و ضمناً"

مواد مزبور باید طوری چیده شود که خطر سقوط و بروز سوانح وجود نداشته باشد.

ماده 52: هر کارگاه باید دارای تعداد کافی مستراح مردانه و زنانه بطور مجزا باشد ساختمان مستراح باید طوری باشد که بوی عفونت آن به وسیله هواکش به خارج منتقل گردد و

آبی که در آن استعمال می شود از شیر برداشته شود. برای هر 25 کارگر حداقل باید یک مستراح وجود داشته باشد و در هر مستراح یک آفتابه گذاشته شود شستشو و گندزدایی

مرتب شود.

ماده 56: در هر کارگاه باید اطاقی با وسعت کافی و قفسه های انفرادی برای تعویض و گذاردن لباس شخصی کارگران اختصاص یابد. اطلاق مزبور و قفسه های آن باید مرتباً"

تهویه و گندزدایی و پاکیزه شود.

ماده 57: هر کارگاه که کارگران آن در همانجا غذا مصرف می نمایند باید دارای محل مخصوصی با وسعت کافی و تعداد لازم میز و نیمکت برای عده ای که در یک موقع غذا می

خورند باشد. محل غذا خوری باید دارای روشنایی کافی بوده و پیوسته طبق اصول بهداشتی پاکیزه نگهداری شود.

ماده 58: ظروف غذا خوری باید همیشه پاک و عاری از هر گونه آلودگی باشد.

ماده 59: کارکنان محل غذا خوری باید دارای روپوش تمیز بوده و نسبت به نظافت شخصی خود مراقبت کامل بنمایند و ماهی یک مرتبه معاینه پزشکی بشوند.

ماده 60: کارگران قبل از ورود به محل غذاخوری باید دست و روی خود را با صابون بشویند و در صورتی که با مواد سمی یا عفونی و یا کثیف سروکار دارند لباس کار خود را

تعویض نمایند.

ماده 61: کارفرما موظف است در هر سال دو دست لباس کار مجانا در اختیار هر کارگر بگذارد. لباس کار باید مناسب با نوع کار باشد و طوری تهیه شود که کارگر بتواند به راحتی

وظائف خود را انجام دهد و موجب بروز سوانح نگردد.

تبصره: به کارگران زن علاوه بر لباس کار باید سربند نیز داده شود.

ماده 62: به کارگرانی که با مواد شیمیایی کار می کنند باید علاوه بر لباس کار- بر حسب نوع کار وسایل استحضافی لازم از قبیل پیش بند و کفش و دستکش مخصوص و عینک و

غیره که آنان را از آسیب مواد مزبور مصون دارد، داده شود.

ماده 63: به کارگرانی که در مجاورت کوره ها ذوب فلز و آهنگری کار می کنند باید لباس یا پیش بند نسوز و نقاب یا عینک و به کارگرانی که مستقیماً" با مواد گداخته کار می کنند

علاوه بر وسایل فوق دستکش و کفش نسوز داده شود.

ماده 64: برای سیم کشی و هر نوع کار دیگر در ارتفاعات مانند دیوارها و پایه های بلند و بطور کلی هر محلی که امکان تعبیه وسایل حفاظتی برای جلوگیری از سقوط کارگر مقدور

نباشد باید به کارگران کمر بند اطمینان داده شود.

ماده 65: لباس کارگرانی که با مواد سمی کار می کنند باید در محل مخصوصی جدا از محل لباس کن عمومی نگهداری و به ترتیبی شستشو شود که کارگران را از آسیب نفوذ سم

مصون بدارد.

ماده 66: برای کارگرانی که موقع کار در معرض سقوط اجسام قرار دارند باید کفش حفاظتی و کلاه مخصوص حفاظتی از فلز و یا ماده سخت دیگری که قابل اطمینان باشد تهیه شود.

ماده 67: کارفرما مکلف است مراقبت نماید کارگرانی که در نزدیکی قسمت های گردنده ماشین آلات مشغول کار می باشند. موهایی خود را کوتاه نموده و یا به وسیله سربند نگهداری نماید.

ماده 68: در مواردی که نوع کار طوری است که خطراتی برای چشم کارگران وجود دارد از قبیل سمباده و جوشکاری و ماشین آلات تراش و نظائر آن کارفرما مکلف است عینک های مخصوص مناسب با کار در دسترس کارگران بگذارد.

ماده 69: کارفرما مکلف است به کارگرانی که روی شبکه تحت فشار برق کار می کنند و در معرض خطر برق زدگی هستند علاوه بر ابزار مخصوص دستکش و کفش و کلاه مخصوص عایق الکتریسته بدهد.

ماده 70: در مواردی که جلوگیری از انتشار گرد و غبار و مواد شیمیایی و یا تهویه محیط آلوده به مواد مزبور از لحاظ فنی ممکن نباشد کارفرما موظف است ماسک و یا وسایل استحفاظی متناسب دیگری تهیه و در اختیار کارگر مربوطه قرار دهد.

ماده 71: در محیط های مرطوب و در مورد کارهایی که در آب انجام می شود کارفرما باید به تناسب نوع کار کفش یا چکمه های لاستیکی و در صورت لزوم دستکش های غیر قابل نفوذ تهیه و در دسترس کارگران بگذارد.

ماده 72: به کارگرانی که با اشیاء و مواد برنده (از قبیل اوراق فلزی و جام های شیشه و خورده شیشه و غیره) کار می کنند باید دستکش های متناسب با نوع کار داده شود.

ماده 73: کارفرما مکلف است به وسیله مسئولین فنی خود کلیه وسایل استحفاظی را مرتباً بازرسی و در صورت لزوم تعمیر و یا تعویض نماید تا پیوسته وسایل مزبور برای تأمین حفاظت کارگران آماده باشد.

ماده 74: کارفرما مکلف است مراقبت نماید که کارگران مرتباً از وسایل استحفاظی که به وسیله او تهیه و در اختیار آنان گذاشته شده استفاده نماید. عدم استفاده از وسایل مزبور قصور در انجام وظیفه محسوب می شود.

ماده 75: کارفرما مکلف است در صورت امکان مرکزی برای استفاده فوری بیماران یا اشخاص آسیب دیده تحت نظر یک یا چند پزشک یا پزشکیار تأسیس نماید و در صورت عدم امکان باید یک یا چند قفسه محتوی داروها و لوازم کمک های اولیه متناسب با تعداد کارگران و نوع خطرات کارگاه در نقاطی که دسترسی فوری به آنها برای کارگران میسر باشد ایجاد نماید. مراکز کمک های اولیه و محل نصب قفسه ها باید به وسیله علایم مخصوص بصورتی مشخص باشد که کلیه کارگران از محل آن مطلع باشند. کارفرمایانی که کارگران آنان مشمول مقررات بیمه های اجتماعی می باشند می توانند در صورت وقوع حادثه ناشی از کار یا بیماری حرفه ای هزینه انجام کمک های اولیه را طبق ماده 85 لایحه قانونی بیمه های اجتماعی کارگران از سازمان بیمه های اجتماعی کارگران دریافت نمایند.

ماده 77: کارفرما مکلف است به محض اطلاع از ابتلا یکی از کارگران به امراض واگیر مراتب را به اولین پست وزارت بهداشتی و همچنین به سازمان بیمه های اجتماعی کارگران اطلاع دهد.

ماده 78: کارفرما مکلف است دستورات بهداشتی مربوط به کارگاه خود و همچنین دستورات بهداشتی مربوط به امراض واگیر و امراضی که به صورت همه گیری در آمده است برای اطلاع کارگران در محل های مناسب نصب نماید.

ماده 79: کارفرما موظف است آمار بیماران و حادثه دیدگان خود را در آخر هر ماه به ادارات کار محل ارسال دارد.